*וכי מכאן אתה למד והלא *כבר נאמר °במקום אשר תשחט העולה תשחט החטאת הא למה יצא לקבוע לו מקום שאם לא שחטה בצפון פסול, אתה אומר לכך יצא או אינו אלא שזה טעון צפון ואין אחר טעון צפון? תלמוד לומר °ושחט את החטאת במקום העולה זה בנה אב לכל חטאות שיהו טעונות צפון אשכחן שעיר נשיא בין למצוה בין לעכב שאר חטאות נמי אשכחן למצוה, לעכב מנא לן? דכתיב בכשבה וכתיב בשעירה, א] אלא "אותו" למה לי מבעי ליה לכדתניא *אותו בצפון ואין שעיר נחשון בצפון ב] ותניא °וסמך ידו על ראש השעיר לרבות שעיר נחשון לסמיכה דברי ר' יהודה ר' שמעון אומר ג] לרבות שעירי עבודת כוכבים לסמיכה ס"ד אמינא הואיל ואיתרבו לסמיכה איתרבו נמי לצפון, קא משמע לן, מתקיף לה רבינא הניחא לר' יהודה, ד] לר"ש מאי איכא למימר א"ל מר זוטרא בריה דרב ה] טבי לרבינא ולר' יהודה מי ניחא, למאי דאיתרבי איתרבי ומאי דלא איתרבי לא איתרבי, וכי תימא אי לא מעטיה קרא הוה אמינא תיתי בבנין אב, אם כן סמיכה גופה תיתי מבנין אב, אלא ו] מדורות לא גמרי' ה"נ מדורות לא גמרינן. אלא אותו בצפון ואין שוחט בצפון, מדרבי אחיא נפקא דתניא *ר' אחיא אומר °ושחט אותו על ירך המזבח צפונה מה תלמוד לומר, לפי שמצינו ז] עומד בצפון ומקבל בצפון ואם עמד בדרום וקיבל בצפון ח] פסול, יכול אף זה כן ת"ל "אותו" אותו בצפון ואין השוחט בצפון. אלא אותו בצפון ואין בן עוף בצפון ט] דתניא יכול יהא בן עוף טעון צפון ודין הוא ומה בן צאן שלא קבע לו כהן קבע לו צפון בן עוף שקבע לו כהן אינו דין שיקבע לו צפון, ת"ל "אותו" מה לבן צאן שכן קבע לו כלי. אלא אותו בצפון ואין פסח בצפון דתניא ר' אליעזר בן יעקב אומר יכול יהא פסח טעון צפון ודין הוא ומה עולה שכן לא קבע לו זמן לשחיטתו קבע לו צפון, פסח שקבע לו זמן לשחיטתו אינו דין שיקבע לו צפון ת"ל "אותו" *מה לעולה שכן כליל, מחטאת, *מה לחטאת שכן מכפרת על חייבי כריתות, מאשם, מה לאשם שכן קדשי קדשים, י] מכולן נמי שכן קדשי קדשים. כדאמרן מעיקרא אותו בצפון ואין שוחט בצפון ודקשיא לך מדרבי אחיא נפקא לן, לאו למעוטי שוחט בצפון אלא אין שוחט בצפון אבל מקבל בצפון, מקבל יא] (מלקח) (ולקח) נפקא? ולקח" (ולקח) לא משמע ליה, אשכחן שחיטה בעולה, יב] למצוה קבלה נמי למצוה (אשכח) שחיטה וקבלה לעכב מנלן אמר רב אדא בר אהבה ואיתימא רבה בר שילא ק"ו: ומה חטאת הבאה מכח עולה מעכבת, עולה שבאה חטאת מכחה אינו דין שמעכבת, מה לחטאת שכן מכפרת על חייבי כריתות, אמר רבינא הא קשיא ליה לרב אדא בר אהבה °כלום מצינו *טפל חמור מן העיקר, אמר ליה מר זוטרא בריה דרב מרי לרבינא ולא

והרי

הגה"ה אותו בצפון ולא שוחט בצפון · תימה ל"ל קרא הא אפילו לפני ה' לא בעי כדדרשינן לעיל בריש כל הפסולין (דף לב:) בן הבקר לפני ה' ולא שוחט לפני ה' ויש לומר דהכא סובר כר"ש התימני דדריש התם כט] האי *כתוב בענין אחר:

מה לבן צאן שכן קבע לו כלי · ותימה דלא פריך הכי בפ"ק *דקדושין (דף נז:) ל] ומה בן צאן שלא קבע לו כהן לשחיטתו קבע לו כהן להזאתו בן עוף שקבע לו כהן במליקתו אינו דין שיקבע לו כהן בהזאתו ויש לומר דהתם *דכל דינו בכהן לא שייך למיפרך מכלי לא] ול"נ כיון דהדין הוי מהזאה לא שייך למיפרך מכלי דשחיטה וא"ת וליעביד הכא קל וחומר ממקום ומה בן צאן שלא קבע לו מזבח בשחיטתו קבע לו מקום לצפון לב] בן עוף שקבע לו מזבח במליקתו כדדרשינן (לקמן דף סה·) מה הקטרה בראשו של מזבח אף מליקה אינו דין שיקבע לו לצפון וזה אין לומר לג] דסד"א דבן עוף כיון דחטאת קרייה רחמנא ליבעי לצפון לד] דזאת תורת החטאת דשמא דזאת תורת לא הוי אלא לנשחטות*: **אלא** אין שוחט בצפון אבל מקבל בצפון · תימה הא נמי מדרבי אחיא נפקא מדאיצטריך למעוטי שוחט מכלל דמקבל בצפון דאי לא דמקבל בצפון למה לי קרא למעוטי שוחט כדקאמר רבי אחיא לפי שמצינו שמקבל בצפון יכול אף זה כן ושמא רבי אחיא דריש ולקח לו יקח אבל אנן לא דרשינן ליה: **קבלה** נמי למצוה אשכחן פי' בקונט' כדאמר אבל מקבל בצפון וקשה דמאותו דכתיב גבי עולה דרשינן ולא שוחט בצפון ומאותו דכתיב גבי חטאת דרשינן אבל מקבל בצפון וא"כ מקבל למצוה בעולה מנא לן וגבי אשם צריכי תרי קראי למצוה לקבלה ומקבל ועוד לה] עיכובא במקבל בחטאת מנא לן דלא מצינו שנה אלא על השחיטה ועל הקבלה אבל לא על המקבל וי"ל *מכיון דאשכחן למצוה מקבל כקבלה ה"ה לעכב וכי האי גוונא אמרינן בפ"ק (לעיל ד·) נאמרה זביחה בחטאת ונאמרה זביחה בשלמים מה התם לא חלקת כו':

והרי

וכי מכאן · יג] צריך ללמד לזה בפני עצמו והלא כל החטאות בכלל "תורת החטאת" במקום אשר תשחט העולה וגו': יד] **לקבוע** · לשנות עליו לעכב קיבועו בכך: **או אינו** · בא לעכב אלא לכתוב בו אותו דהוי מיעוטא וללמד זה בצפון ואין שעיר אחר בצפון כגון שעירי יוה"כ ושעירי עבודת כוכבים ושל מוספי המועדות, ומה אני מקיים "תשחט החטאת" בשאר בהמות חוץ משעירים דאותו כתיב למעוטינהו: **תלמוד לומר** · בשעירת יחיד (ויקרא ד) "ושחט את החטאת" דהוה ליה למכתב ושחט אותה, בנין אב הוא לכל טו] חטאות, ועיכובא מיהא לא נפקא לן מיניה דאיכא למימר למצוה איצטריך ולהביא שעירי חטאות דלא למעוטינהו מאותו דשעיר נשיא ולקמן פריך והלא "אותו" למה לי: **שאר חטאות נמי למצוה** · אשכחן מתשחט החטאת: **דכתיב בכשבה וכתיב בשעירה** · טז] בכולהו כתיב "במקום אשר ישחט העולה" וסגי ליה בשעירה ותילף מיניה כשבה למצוה וכי הדר כתביה בכשבה תנהו לענין לפנימיות ולשעירי הרגלים לעיכובא: **ואין שעיר נחשון** · שעירי חנוכת הנשיאים שלא באו על חטא: **אלא דתניא** · דאיתרבי לסמיכה וס"ד לרבויי נמי לשחיטה בצפון להכי כתיב "אותו" למעוטי: **על ראש השעיר** · בשעיר נשיא כתיב והוה ליה למכתב על ראשו: **לרבות שעירי עבודת כוכבים לסמיכה** · משום דמעטינהו ר' יהודה יז] לסמיכה במס' מנחות (דף צב.) מהאי דשעיר המשתלח דכתיב וסמך אהרן את שתי ידיו על ראש השעיר החי (ויקרא טז) החי טעון סמיכה ואין שעירי עבודת כוכבים טעונין סמיכה ור"ש דרש החי טעון סמיכה באהרן ואין שעיר עבודת כוכבים טעון סמיכה באהרן אלא בזקני העדה ומרבי ליה מהכא: **הניחא לרבי יהודה** · דמרבי ליה לסמיכה איצטריך למעוטי יח] לצפון: **למאי דלא איתרבי לא איתרבי** · דהא רבויא גבי סמיכה כתיב, ולצפון מהיכא תיתי: הכי גרסינן להך סוגיא במנחות (דף נה:) וכי תימא אי לא מעטיה קרא הוה אמינא תיתי בבנין אב א"כ סמיכה גופה לשתוק קרא מיניה ותיתי מבנין אב: **בבנין אב** · מושחט את החטאת: **סמיכה גופה נמי תיתי מבנין אב** · דכתיב וסמך יט] על ראש החטאת ומלי למכתב על ראשו (א) אלא בנין אב הוא לכל ששמו חטאת שיטען סמיכה: **אלא** כ] **כו'** · מסקנא דקושיא היא סמיכה מאי טעמא איצטריך לרבויי משום דאי לא רבייה לא הוה גמרינן קדשי שעה בבנין אב מקדשי דורות הכי נמי כא] משחיטת צפון למה לי אותו למעוטי כל כמה דלא לימא קרא לא גמרי בבנין אב: **ולא שוחט בצפון** · אין צריך שיעמוד בצפון שאם רצה עומד בדרום אבל צפון ויושיט ידו בצפון וישחוט: **לפי שמצינו שמקבל כו'** · כב] (מלקח ולקח) כדלעיל: ה"ג אלא אותו בצפון ואין בן עוף בצפון דתניא יכול יהא בן עוף טעון צפון ודין הוא כו' ת"ל אותו מה לבן צאן כו': **ואין בן עוף** · מליקת תורין ובני יונה: **שלא קבע לו כהן** · דשחיטה בזר כשרה: **בן עוף** כג] **קבע לו כהן** · [דכתיב] "והקריבו הכהן אל המזבח ומלק את ראשו וגו'" (ויקרא א): **שכן קבע לו כלי** · סכין לשחיטה מויקח את המאכלת" (לקמן דף צז:) והתם עולה הואי וכן מזרק לקבל תאמר בבן עוף שנמלק בצפורן: **ולא פסח בצפון** · דלא כד] תתייה בקל וחומר הואיל וקבע זמן לשחיטתו בין הערבים יקבע לו מקום נמי לצפון: מדרבי אליעזר בן יעקב נפקא לא גרס אלא הכי גרסינן ולא פסח בצפון דתניא רבי אליעזר בן יעקב אומר כו' וכן מצאתיה בספרים הראשונים: אינו דין שיקבע לו צפון תלמוד לומר אותו גרסינן: **מחטאת** · אי לאו דמעטיה הוה מייתינן ליה מחטאת שאינה כליל וטעונה צפון: **מכולהו נמי** כה] **שכן קדשי קדשים** · כלומר ואי בעי לאתויי נמי מכולהו במה הצד איכא למיפרכיה להא פירכא שכן קדשי קדשים: **לאו למעוטי שוחט בצפון** · "אותו" דגבי שעיר לאו למעוטי שוחט בצפון קאמרי דודאי "מאותו" דרבי אחיא נפקא כו] אלא לרבויא מדוקיא דמיעוטא דשוחט בצפון דמקבל בצפון דהכי דרשינן "אותו" בצפון ואין שוחט בצפון אבל מקבל בצפון: **קבלה נמי אשכחן** · כדאמרן אבל מקבל בצפון: כז] **הא קשיא ליה** · כלומר מהאי כח] טעם דייק קל וחומר דידיה: **טפל חמור מן העיקר** · למד חמור מן המלמד כגון חטאת שבאה מכח עולה דעיקר צפון בעולה כתיב:

והרי

ח א מיי' פ"ה מהלכות מעשה קרבנות הל' ג:

צ"ע קרא צ"ק

כ"א דקדושין דליף ק"ו ומה צ"ק

ט ב מיי' פ"א מהלכות פסולי מוקדשין הלכה ט:

דכל הזבחים דינן בכהן וכו' ועוד נ"ל כיון וכו' צ"ק

י ג מיי' שם הלכה ח:

[ועי' תוס' קדושין נו: ד"ה ומה]

מבנה

◇ נסיונות להשיב על השאלה "אותו" למה לי

נושא/מבנה

✉ תשובות לשאלה שחיטה וקבלה בצפון בעולה - מנלן ומעכב

שיטה מקובצת

א] עי' בהשמטות בסוף המסכת: ב] בצפון דתניא: ג] עי' בהשמטות בסוף המסכת: ד] עי' בהשמטות בסוף המסכת: ה] דרב מרי לרבינא כו' למאי דלא אתרבי: ו] אלא שעה מדורות לא גמרי הכי נמי שעה מדורות לא גמרינן ואלא אותו למה לי לכדתניא אותו בצפון ולא שוחט בצפון: ז] שמצינו שמקבל עומד: ח] בצפון ס"י סד"א תיתי בק"ו מבן צאן דתניא מנחות דף נ"ה ובקדושין דף ל"ו: ט] בצפון ולא פסח בצפון דתניא כו' ומה עולה שלא קבע לו זמן: י] קדשים מכולהו נמי לא שכן כו' בצפון ולא שוחט בצפון ודקשיא לך כו' נפקא לן ס"י הא קמ"ל שוחט לא בעי צפון מקבל בעי צפון: יא] מקבל מולקח לו קח נפקא, ולקח, לו קח לא כו' וא"ת עיכובא במקבל מנלן בשלמא למאן דדריש מולקח לו קח א"כ שנה הכתוב בפרשיות דחטאת גבי צפון אבל מאן דלא דריש ליה מקבל עצמו מנלן וי"ל דמה קבלה עצמה לא חלקת בה בין למצוה בין לעכב אף מקבל עצמו לא חלקת בו בין למצוה בין לעכב: יב] בעולה בצפון למצוה קבלה נמי אשכחן למצוה ס"ה כו' וקשה דהא הך דרשא לא גבי עולה היא אלא גבי חטאת היא מאותו דשעיר נשיא דהא אותו דעולה מוקמינן ליה לכדרבי אחיא לומר דאין שוחט בצפון וא"כ קבלה בעצמה מנלן לא למקבל עצמו ולא לקבלה ועוד דבקבלה עצמה לא אשכחן בשום מקום בעולה רק בשחיטה ובמקבל וקבלה דהכא משמע קבלה עצמה ולקמן משמע דבעינן [תרי] קראי באשם חד למקבל וחד לקבלה וא"כ כיון דלא דרשינן ולקח (ולקח) [לו קח] מנ"ל קבלה בעולה וי"ל כיון דגבי ושחט את החטאת במקום העולה כתיב ולקח הכהן מדם החטאת דמשמע שבא לומר דבמקום שחיטה וקבלה דעולה תהא שחיטה וקבלה דחטאת אלמא קבלה דעולה במקום שחיטה דעולה דמשמע דקרא אתא לומר דשחיטה דחטאת במקום שחיטה דעולה וקבלה דחטאת במקום קבלה דעולה וקבלה דחטאת בצפון מדכתיב ולקח הכהן ושחט דמשמע דתרוייהו הוו במקום העולה ולקח קאי נמי אמקום עולה דה"ק ושחט את החטאת במקום העולה וגם ולקח נמי תהיה במקום העולה ומורי תירץ דבעולה כתיב בפרשה העליונה בבן בקר ושחט לפני ה' דהיינו צפון דיליף עליון מתחתון וכתב בתריה והקריבו זה קבלת הדם אלמא ש"מ דקבלה במקום שחיטה לשון מהר"פ: יג] מכאן אני צריך ללמוד לזה בפני עצמו והלא בכלל (א) החטאות כלל תורת החטאת: יד] לקובעו ולשנות לעכב: טו] לכל ששמו חטאת: טז] בשעירה בכולהו כתיב במקום אשר ישחט את העולה וסני ליה כו' תנהו ענין לפנימיות: יז] יהודה מסמיכה: יח] למעוטי מצפון הס"ד: יט] וסמך את ידו על ראש: כ] אלא שעה מדורות: כא] נמי שחיטת צפון למ"ל אותו למעוטי וכל כמה דלא לימא קרא לא הוה גמרי ליה בבנין אב: כב] כו' מולקח לו קח כדלעיל: כג] עוף שקבע: כד] דלא תיתי: כה] נמי לא שכן: כו] נפקא לן אלא לרבויא כו' דמקבל הוי בצפון: כז] בצפון הס"ד ומה"ד מה חטאת הבאה מכח עולה מעכבת בין בשחיטה בין בקבלה בשחיטה כדאמרן לעיל וקבלה נמי דכל היכא דכתיבא שחיטה בחטאת בצפון כתיב בתריה ולקח הכהן וילפינן מינה קבלה הס"ד: כח] מהאי טעמא קא דאין קו"ח דידיה: כט] התם הכתוב בענין אחר: ל] דקדושין דאמרינן התם ומה: לא] מכלי תוס' ול"נ כיון כו' מכלי דשחיטה ע"כ וא"ת: לב] צפון ולא הוה שייך הכא לפרוכי מכלי כיון דכל דינו נמר מיניה ממקום וזה אין להקשות ולומר דבן: לג] תיבת דסד"א ל"ש תמחק: לד] צפון מזאת תורת החטאת כו' אלא בנשחטות הס"ד: לה] ועוד תימה עיכובא:

[מנחות נה:]

[מנחות נה:]

[שם ולב.]

[נ"ל ותניא]

[מנחות נה]

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה סמיכה גופה וכו' על ראשו אלא בנין אב כצ"ל ותיבת אלא נמחק:

(א) אלי ז"ל והלא בכלל כל החטאות הוא · דכתיב במקום כו'

[לקמן סו. מנחות נה:]

[שם]

[לקמן סו. בכורות יד: מנחות לד.]

גליון הש"ס

גמ' כלום מצינו טפל חמור. עי' ב"ק דף פ"ח תוד"ה לא